

Om å bli gammel

Sven-Eric Liedman

I november : om å bli gammel

Oslo: Spartacus, 2023

166 s.

ISBN 9788243015531

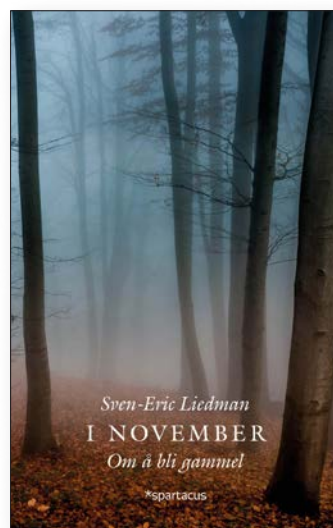
Michael 2024; 21: 127–128

doi:10.5617/michael.10961

Dette er 31 essays om å bli gammel. Forfatteren Sven-Eric Liedman (f. 1939) er en svensk professor i idéhistorie, og han gir mangfoldige betraktninger om hvordan forandringene sniker seg på ham, enten han vil eller ikke – mest det siste.

Han er opptatt av at han skal tilpasse seg og ikke stritte imot. Alderdommen betyr tap av funksjoner og ferdigheter som man tidligere tok for gitt. Budskapet er at livet er verdt å leve med høy livskvalitet, så lenge man klarer å tilpasse seg forandringene og finner glede i det hverdagslige liv med det fordringsløse: en tur, lesning, en kopp te eller et glass på balkongen med hustruen. Det gode liv i alderdommen er måtehold, vennskap og nærhet i relasjoner.

Tittelen *I november* spiller åpenbart på livets høst, at vi, som trærne, sitter ribbet tilbake, men kanskje er det da den egentlige struktur trer frem? Forfatteren filosoferer klokt og innfallsrikt over døden og hva den betyr og finner trøst i Epikur som sier at han ikke frykter den: *Når jeg er, er ikke døden der, og når døden er der, er ikke jeg der*. I sitt avsluttende essay konkluderer han med at en vellykket alderdom

er som en stille elv; etter en turbulent start på livet flyter det mere stille på slutten.

Essayene handler om langt mer: barndom og oppvekst som prestesønn, ungdom, studieår, lærertid ved universitetet og familien. Han kommer stadig tilbake til betydningen av et langt og åpenbart lykkelig samliv med en litt yngre hustru. Det motsatte skriver han lite om, at stadig flere i økende grad lever mange av sine livsår alene, enten på grunn av skilsmisse eller uflaks. Vi blir vesentlig eldre, men mange opplever at partneren blir borte før en selv. Frykten for demens er omtalt flere steder. I økende grad kan livet i høy alder betraktes som et lotteri. Mens noen sitter og dupper foran tv-en på sykehjemmet, løper andre fortsatt maraton eller går Birken.

Liedman sverger til at så lenge han er i stand til å fornye seg, å være med i samtiden, bli brukt i en eller annen sammenheng, er han fornøyd og har *novemberglede*. Han reflekterer over at stadig flere blir borte, en bror og flere venner, men betakker seg for transhumanismen, det å forlenge livet utover ens tilmålte tid.

Hvor representativ er en lærd, høyst reflekterende og skrivefør akademiker med sine mange og brede kulturelle referanser? Boken skildrer lykken ved å bli gammel i et velferdssamfunn hvor det meste er på plass, og den er vel en inspirasjon til ettertanke og filosofering over små og store spørsmål i livet. Essayer skal nytes i små doser, en til to ganger daglig etter behov. Boken kan varmt anbefales til fordypning og kanskje samtale om de viktige spørsmål forfatteren behandler, for de av oss som kjenner at vi er *i november*.

Arvid Heiberg
arvid.heiberg2@gmail.com

Arvid Heiberg er professor emeritus og overlege i medisinsk genetikk ved Oslo universitetssykehus.